

Svanshalssjön

Redovisning från Sjödatabasen
2012-10-10 (Utskriftsdatum)

Innehåll:

Sammanfattning.....	3
Geografi och hydrologi.....	4
Kartor.....	5
Påverkan och verksamheter.....	6
Skydd och utpekanden.....	6
Miljöövervakning och undersökningar.....	7
Biologiska förhållanden.....	8
Kemiska förhållanden.....	10
Referenser, källor och mer information.....	18

Denna redovisning är en utskrift från en sammanställning av data som gjorts i programmet MS Access. Uppgifter om sjödatabasens innehåll, källor till data, struktur och resultatbehandling ges i PM Presentation av Sjödatabasen (Ekologgruppen 2011).

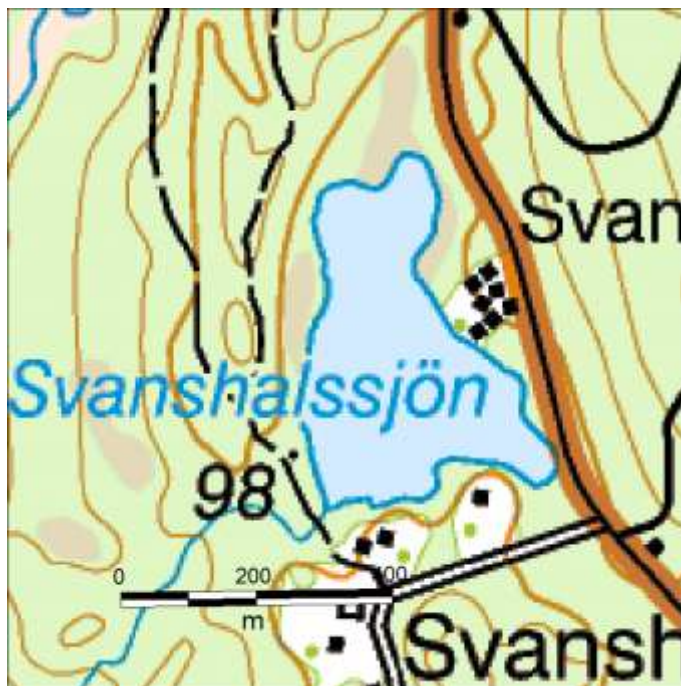
Kartmaterial publicerat i rapporten:

GSD-Terrängkartan © Lantmäteriet (sid 3)

Avrinningsområden © SMHI (sid 4)

GSD-Fastighetskartan, GSD-Ortofoto, Historiska flygbilder, Skånska rekognoseringskartan (eller Generalstabskartan) samt Häradseconomiska kartan © Lantmäteriet (sid 5)

Sammanfattning

Svanshalssjön är en ganska liten sjö på 6 ha som till större delen omges av skog, främst barrskog. Sjön är ganska djup, max 10 m. I kanten finns en bård av bladvass, ängsull och flaskstarr och i nordöstra delen finns ett stort bestånd av ag. Sjön är måttligt näringsrik. Växtplankton domineras ofta helt av den slembildande algen gubbslem. En växtinventering 1985 visade att sjön hade en typisk undervattenflora för näringsfattigt vatten med notblomster och strandpryl. Förr fanns gott om flodkräfta i sjön men idag finns endast enstaka flodkräftor. Fiskaunan domineras av mört och abborre, men även gädda finns. Sutare har inte fångats i provfisket sedan 1996.

Biologiska förhållanden

Växtplankton År: 1986,1993,1995-2002,2005,2007

Trofinivå: måttligt näringsrik (mesotrof)   Pot. toxinbildare: måttligt (3, 1993)
Biomassa: liten-stor

Makrofyter År ingen data
Flytblads/undervattensväxter, artantal/år: -

Bottenfauna (litoral) År: 1985,1996,1999,2002,2005
Artantal/undersökn.: 29-40 (måttligt-högt)   Artantal tot: 68
Naturvärde: allmänt-högt   Försurningspåverk.: obetydlig

Fisk År: 1986, 1993, 1996, 1999, 2002, 2005
Artantal totalt: 4   Medelvikt/nät (kg): 2,2

Vattenkemiskt tillstånd

Tillståndsklassning av resultat enligt Naturvårdsverkets Rapport 4913

Tillstånd avser de tre senaste augustivärdena (år-år)

Fosfor (tot-P, µg/l): (2008 - 2010)	16
Kväve (tot-N, µg/l): (2008 - 2010)	427
Siktdjup (m): (2008 - 2010)	2,5
Färg (mgPt/l): (-)	
Alkalinitet (mekv/l): (2008 - 2010)	0,11
Klorofyll a (mg/m ³) (2008 - 2010)	11

Mycket bra ■ ■ ■ ■ Dåligt

Statusklassning och miljökvalitetsnormer

Status redovisas för sjöar som är vattenförekomster enligt vattenmyndigheten

Ekologisk status 2009 och MKN*

Övergripande   Ej klassad   Krav,
Ekologisk status   MKN*:

Kvalitetsfaktorer

Växtplankton: Ej klassad
Makrofyter: Ej klassad
Näringsämnen: Ej klassad
Siktdjup: Ej klassad
Försurning: Ej klassad
Fisk: Ej klassad
Särsk. föroren. ämnen: Ej klassad

Kemisk status 2009 och MKN*

Klassning av EU utpekade prioriterade ämnen -miljögifter (exkl kvicksilver)

Kemisk status: Ej klassad   Krav,
MKN*:

* MKN = Miljökvalitetsnorm (eller krav) 2009 för ekologisk respektive kemisk status

Miljöproblem

Uppgifter från vattenmyndigheten gällande vattenförekomster

Övergödning:

Fysisk påverkan morfologi: Ej bedömd
Försurning: Ej bedömd
Främmande arter: Ej bedömd
Miljögifter (exkl kvicksilver):   Ej bedömd

Verksamheter/påverkan

Hydrologi: -

Markläckage: Tillrinningsområdet domineras av skog

Punktutsläpp: Enskilda avlopp

Fiske: -

Geografi och Hydrologi

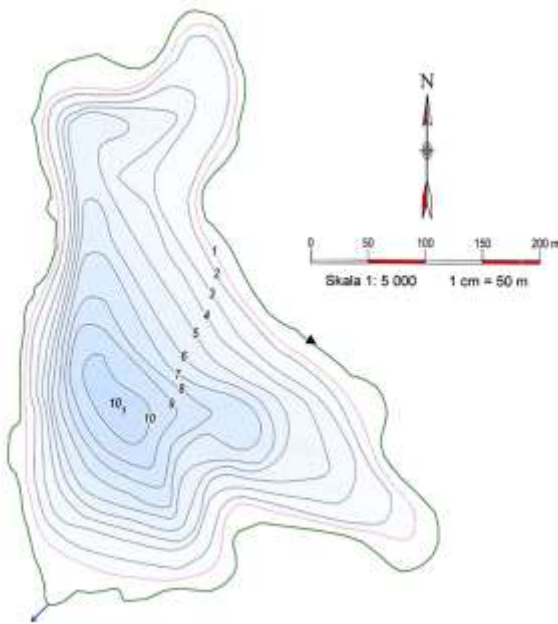

Sjödata

Utloppskoordinater (SMHI) 625612 138546
 Vattenförekomst/övr vatt: 625633-138555
 Huvudavrinningsområde: Helge å
 Vattendistrikt: 4. Södra Östersjön
 Kommun(er): Osby
 Tillrinningsområde: 0,84 km²
 Medeltillrinning: 10 l/s km²
 Tillrinnande vattendrag
 Små tillflöden

Utlopp:

Vattenuttag: -

Vattenreglering: -

Sjöyta: 0,1 km²
 Största djup: 10 m
 Medeldjup: 4,3 m
 Sjövolym: 0,43 M m³
 Omsättningstid: 1,6 år
 Strandlinje: 1651 m
 Sjösänkning: -

Sänkning (m): -

Sjömorfologi:

Djup med branta strandzoner, inga öar och kort strandlinje i förhållande till sjöyta.

Närmsta större tätort (>1000 inv):

Osby 4 km SSO

Djupkarta

Ekolodad 2001, Svahnberg

Större händelser

Ej känt

Kartor

Förr och nu. Fastighetskartan, till höger, visar sjön och dess omgivning idag. På andra raden finns Skånska Rekognoscerings-kartan (ca 1820-tal) till vänster och Häradsekonomska kartan (ca 1930-tal) till höger.

I de fall där Skånska Rekognosceringskartan saknas visas istället Generalstabskartan (slutet 1800- till tidigt 1900-tal).

Den nedre raden visar flygfoton där den vänstra är från 1940-tal och den högra aktuell.

Fastighetskartan, cirka 2010

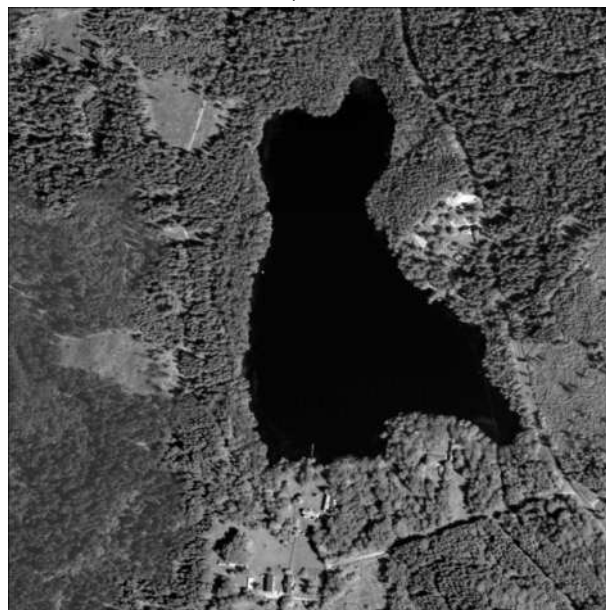
Generalstabskartan, cirka 1900

Häradsekonomska kartan, cirka 1930

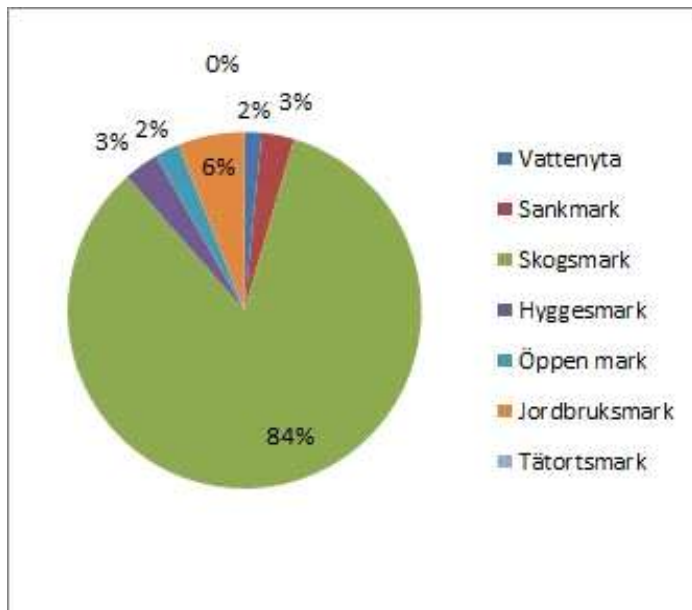

Flygfoto, 1940-tal

Flygfoto, cirka 2010

Påverkan och verksamheter

Marktyp	Areal (km ²)	Andel (%)
Vattenyta	0,58	1,6
Sankmark	1,09	2,9
Skogsmark	30,98	83,9
Hyggesmark	1,18	3,2
Jordbruksmark	2,24	6,1
Öppen mark	0,84	2,3
Tätortsmark	0	0

Beräkning av markanvändningen är baserad på: delavrinningsområdet 'mynnar i Skeingesjön' som är en del av Simontorpsåns avrinningsområde.

Områdets totala yta är 36,9 km².

Anläggningar och pågående verksamheter

- Reningsverk med utsläpp i eller nära sjön -
- Reningsverk i tillrinningsområdet: -
- Tätorter i närområdet: -
- Glesbebyggelse i tillrinningsområdet: Måttlig
- Större gårdar och gods i närområdet: -
- Fiske: okänt
- Andra större anläggningar/verksamheter i närområdet: -

Avslutade verksamheter

-

Skydd och utpekanden

- Strandskydd: hela sjöstranden
- Naturreservat: nej
- Natura 2000: nej
- Natura 2000 naturtyp/arter: -

Krav naturtyp/arter:

-

- Riksintressen Natur: nej
- Friluftsliv: nej
- Kultur: nej

Fiskvattendirektiv (NFS 2002:6): nej

Särskilda miljö kvalitetsnormer för fiskvatten (SFS 2001:554): nej

Utpek. i miljömålsunderlag (Lev. sjöar): nationellt värdefullt vatten

Ramsar (våtmarks konventionen): nej

Fasta fornlämningar i närområdet: ja

Vattenskyddsområde: hela sjön med närområde

Skyddsområde för djur: Skyddsområde för flodkräfta

Värdefullt tätortsnära rekreationområde: nej

Miljöövervakning, kontrollprogram och utförda undersökningar

Nationell miljöövervakning (NMÖ) administreras av Naturvårdsverket,
Regional miljöövervakning (RMÖ) administreras av Länsstyrelsen,
Samordnad recipientkontroll (SRK) administreras av vattenråd eller vattenvårdsförbund

Biologiska undersökningar

Plankton: Plankton undersöktes 1986 av Gertrud Cronberg (Collvin 1992), 1993,1995-2002,2005,2007
(Cronberg & Annadotter 2008)

Makrofyter: -

Fisk: RMÖ nätprovfiske 1986, 1993, 1996, 1999, 2002, 2005

Bottenfauna RMÖ profundal 1986, RMÖ litoral 1985,1996,1999,2002,2005

Fåglar: -

Vattenkemi - undersökningsprogram

Regional referenssjö (1-4 prov/år beroende sjö och på parameter), 1983-

Riksinventering/omdrev (1 prov per undersökt år), 1985 , OBS - ej importerat i denna databas

Andra undersökningar

Sediment: Ej känt

Biotopkartering: Ej känt

Övrigt: Ej känt

Bedömning av kunskapsunderlag - bristanalys

Allmän vattenkemi: Tillfredsställande 4 ggr/år

Plankton: Program saknas

Makrofyter: Data saknas

Fisk: Senast 2005. Program utvecklas

Bottenfauna: Senast 2005. Program utvecklas

Fåglar: Uppföljningsprogram saknas

Biotopkartering: Dokumentation av sjöns strandmorfologi och bottentyper saknas

Påverkansbedömning Dokumentation och insamling av data för bedömning av påverkan från markläckage, utsläpp, fiske och annan verksamhet saknas.

Åtgärder

Vattenmyndigheten har redovisat åtgärdsförslag för aktuellt huvudavrinningsområde där sjön ingår.

Lokalt utförs åtgärder enligt följande:

Saknas

Biologiska förhållanden

Plankton

En planktonundersökning av referenssjöar 1986 visade att gubbslem (*Gonyostomum semen*) förekom i måttliga mängder. Chrysophycéer, blågröna alger och diatoméer var relativt vanliga. Zooplankton var relativt artrikt och dominerades av rotatorier. Sjön karaktäriserades som oligotrof. Sjön är en regional referenssjö och växtplankton har även undersökts 1993 – 2007. Ingen trend gällande biomassans storlek eller artantal kunde märkas under perioden. Samtliga år utom 2002 har gubbslem, *Gonyostomum semen*, varit den dominerande arten och utgjort 58 - 94 % av biomassan. År 2002 dominerade pansarflagellaten *Peridinium gatunense* och gubbslem utgjorde endast 11 %. Gubbslem bildar, som namnet antyder, slem vid beröring. Vid algbloomingar kan algen ge allergiska besvär vid bad och fisknät kan bli igensatta. Fauna och flora påverkas också negativt av denna alg.

Makrofyter

Sjön inventerades 1985. Sjön kantades till stor del av en 1-4 m bred bård av bladvass, ängsull och flaskstarr, ofta i rena bestånd. I den nordöstra delen fanns ett stort bestånd av ag. Vid sjöns södra stränder fanns vattenklöver, topplösa och enstaka sjöfräken. Svalting fanns i små bestånd längs hela stranden. Undervattensvegetationen dominerades av notblomster, strandpryl och styvt braxengräs. Notblomster fanns i ett långt, brett stråk längs östra stranden och ett kortare längs den västra stranden. Löktåg var vanlig på grunt vatten. På 0,5 m djup började även hårslinga bli beståndsbildande. Flytbladsvegetationen var riklig nära sjöns stränder. Gul näckros var vanligast, men även den vita förekom. Gäddnate fanns i tre stora bestånd i vikar.

Bottenfauna/evertebrater

Djupbottenfaunan inventerades 1985 och den var fattig och dominerades helt av fjädermygglarver. Strandfaunan inventerades 1986 och nio djurgrupper påträffades, där dagsländor, nattländor och fjädermyggor var talrikast. Ärtmusslor av släktet *Pisidium* förekom. Svanshalssjön hyser enstaka flodkräftor.

Biologiska förhållanden

Fisk

Sjön har provfiskats sex gånger mellan 1986 och 2005, och fyra arter har påträffats: mört, abborre, gädda och sutare. Sutare har inte fångats sedan 1996. Mört och abborre har dominerat antalet och vikten. I medeltal har 56 fiskar per nät fångats och medelvikten per nät har varit 2,2 kg.

Fåglar

Sjön inventerades vid två tillfällen våren 1978. Följande häckande arter noterades: tre par drillsnäppa, två par gräsand, ett par kricka och ett par knipa (Collvin 1992).

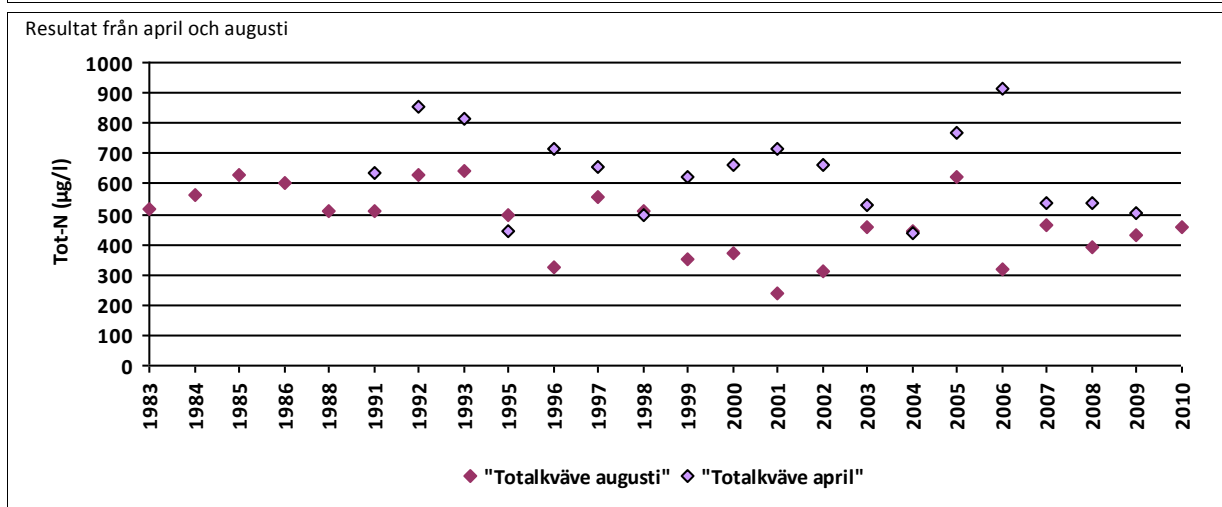
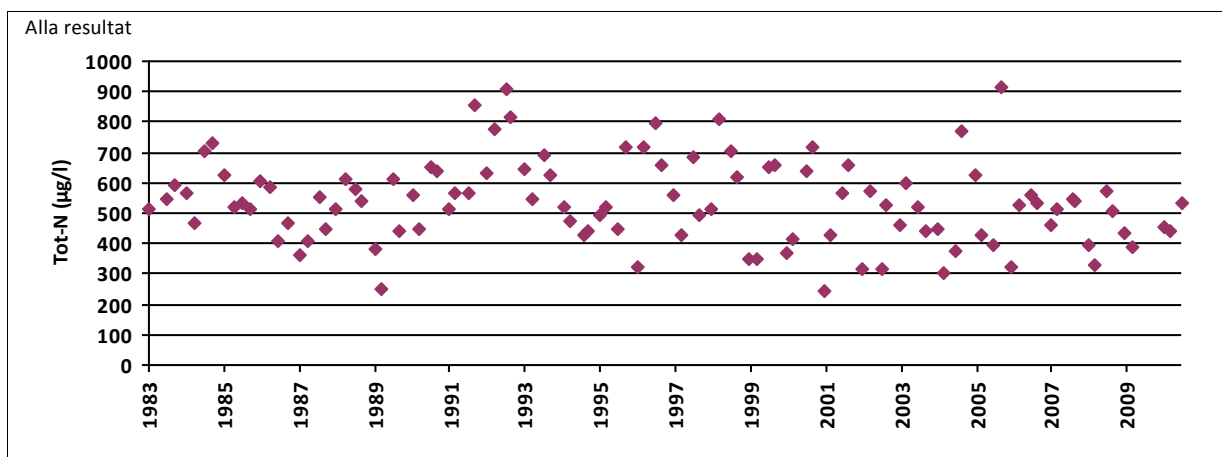

Främmande arter

Främmande art som bedöms kunna utgöra negativ påverkan (enligt VISS): Ej bedömt
Vattenpest

Kemiska förhållanden - Totalkväve

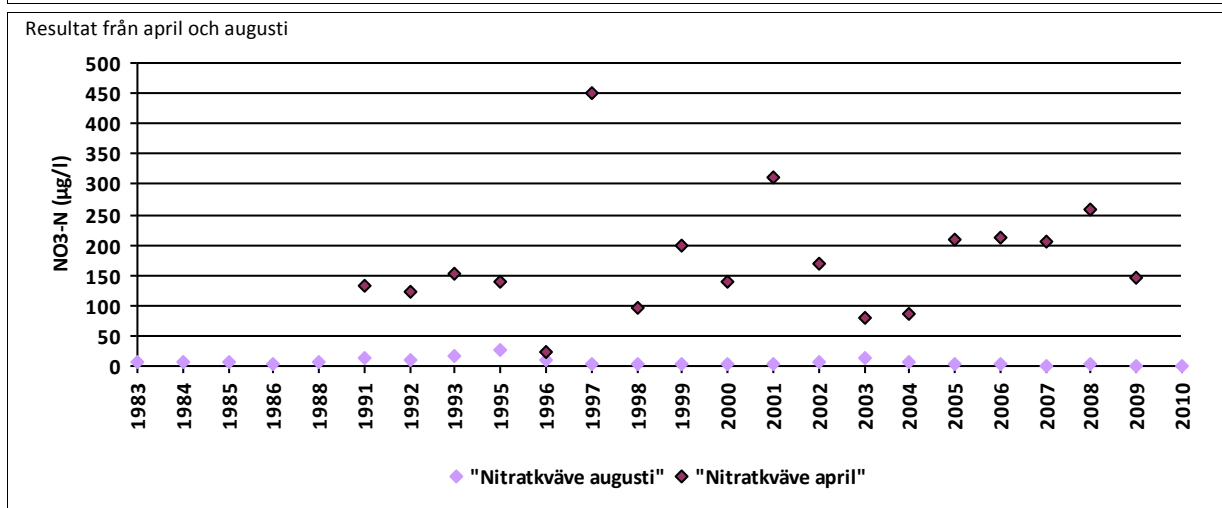
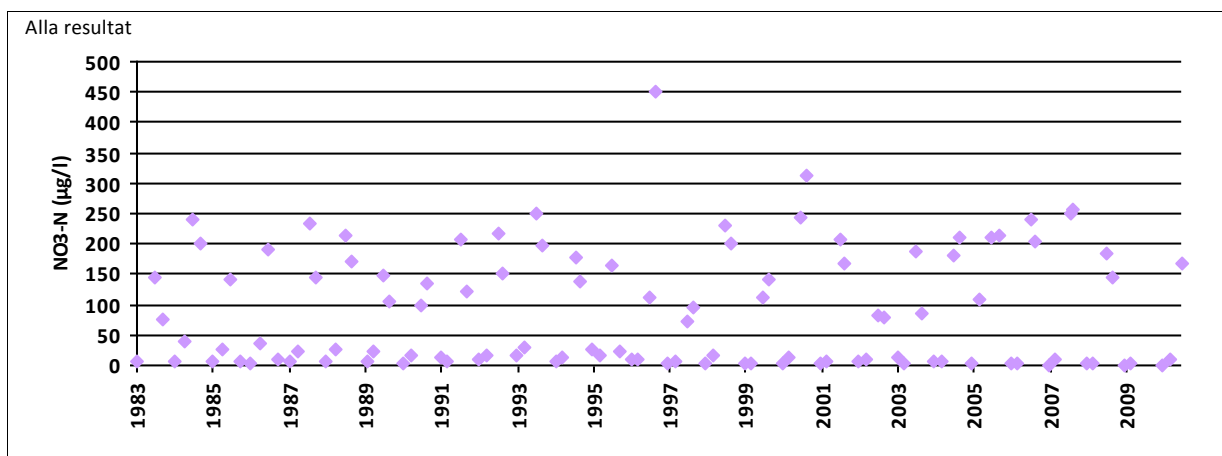
Period: 1983 - 2011	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)	27	574	315	910
Vår (april)	21	625	439	916
Sommar (juli, aug)	24	474	241	644
Höst (okt, nov)	27	497	252	807
Helår	108	537	241	916
Tre senaste augustimätningarna		427		

Värden anges i µg/l

Kommentar:

Totalkvävehalterna är måttliga eller för skånska förhållanden mycket låga. Årstidsvariationen är liten, normalt med något högre halter under vinter-vår. En tydlig ökning kan ses över tiden.

Kemiska förhållanden - Nitratkväve

Period:	1983 - 2011	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)		27	182	73	249
Vår (april)		21	172	23	450
Sommar (juli, aug)		24	7	1	26
Höst (okt, nov)		27	18	2	107
Helår		108	89	1	450

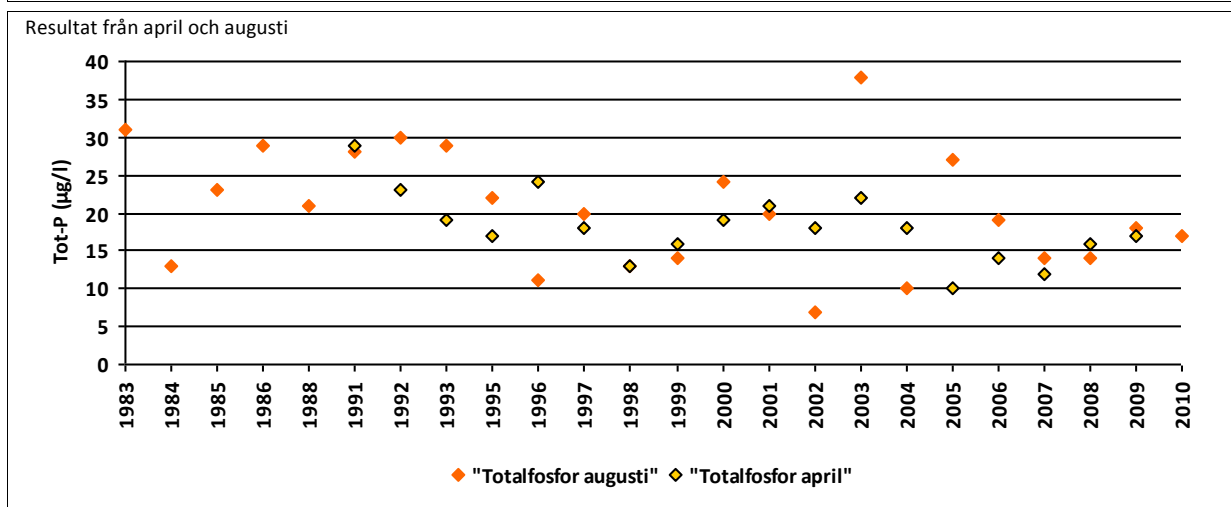
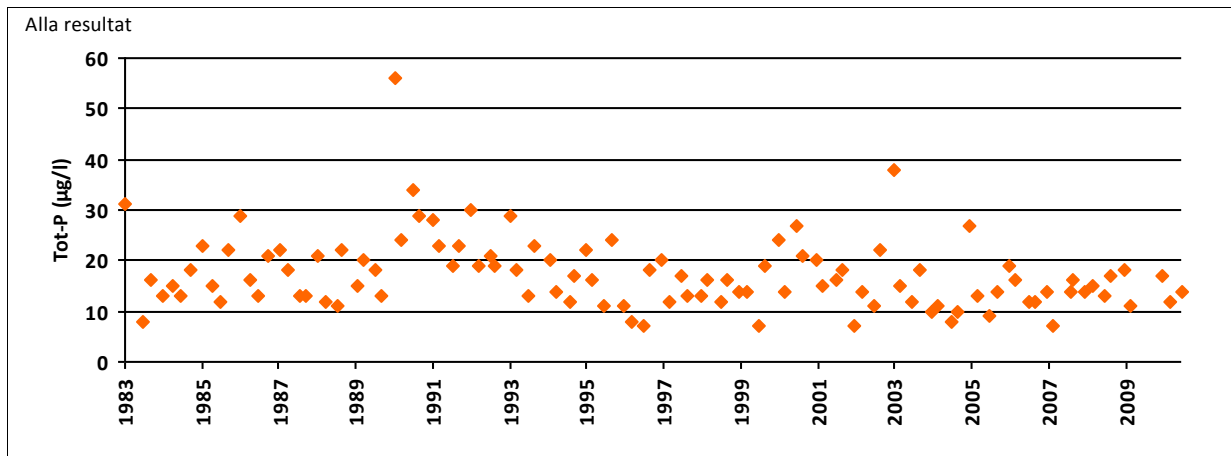
Tre senaste augustimätningarna 2

Värden anges i µg/l och avser summa NO₂N + NO₃N

Kommentar:

Nitratkvävehalterna utgör en relativt liten del av totalkvävet. Årstidsvariationerna är markanta och augustihalterna och normalt mycket låga.

Kemiska förhållanden - Totalfosfor

Period:	1983 - 2011	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)		27	14	7	34
Vår (april)		21	18	10	29
Sommar (juli, aug)		24	21	7	38
Höst (okt, nov)		27	15	7	24
Helår		108	17	7	56

Tre senaste augustimätningarna

16

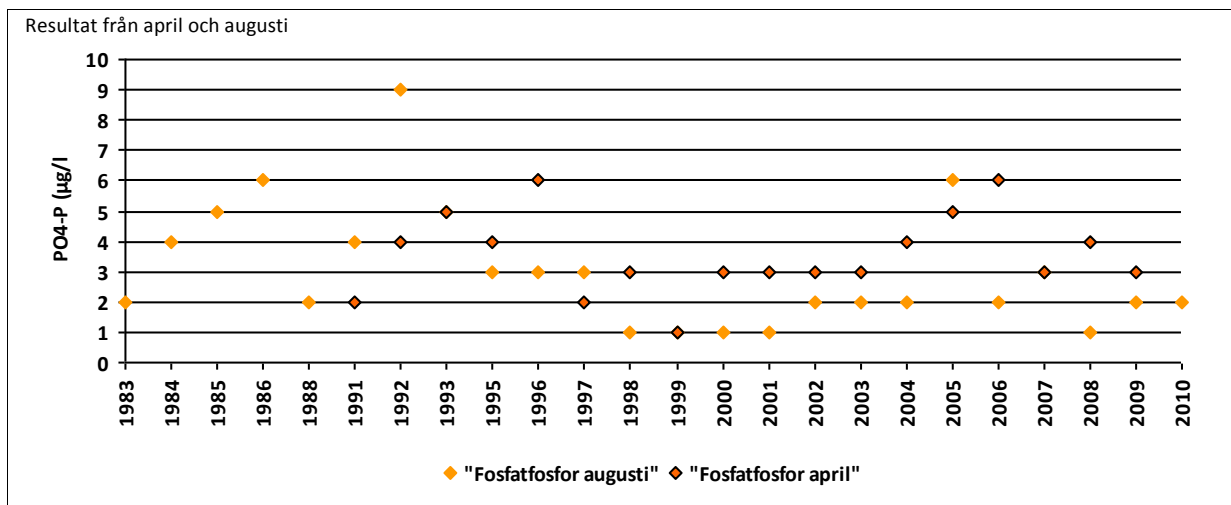
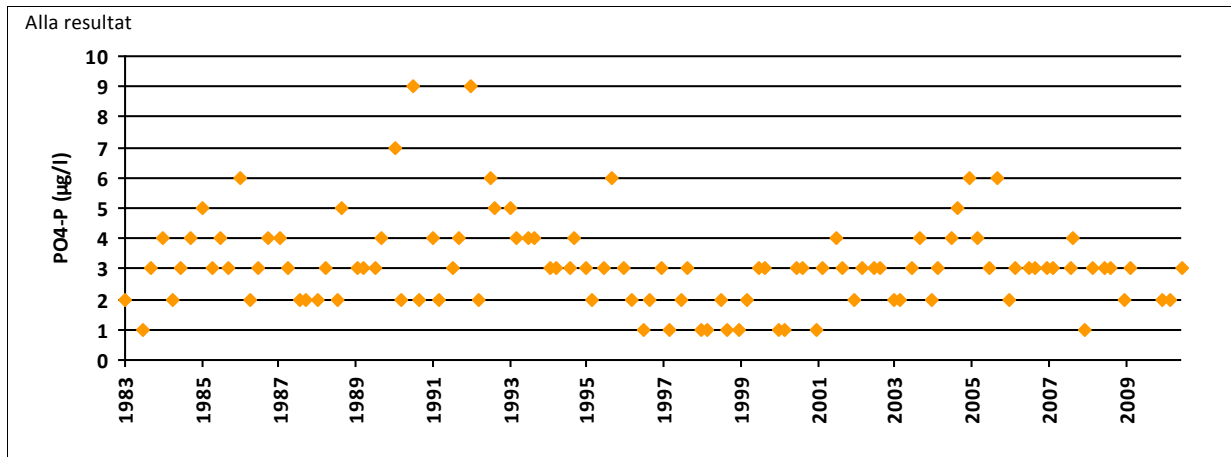
Värden anges i µg/l

Kommentar:

Totalfosforhalterna i sjön är måttliga. Haltnivån pendlar något över tiden. Viss tendens till sjunkande halter kan ses i tidsserien.

Kemiska förhållanden - Fosfatfosfor

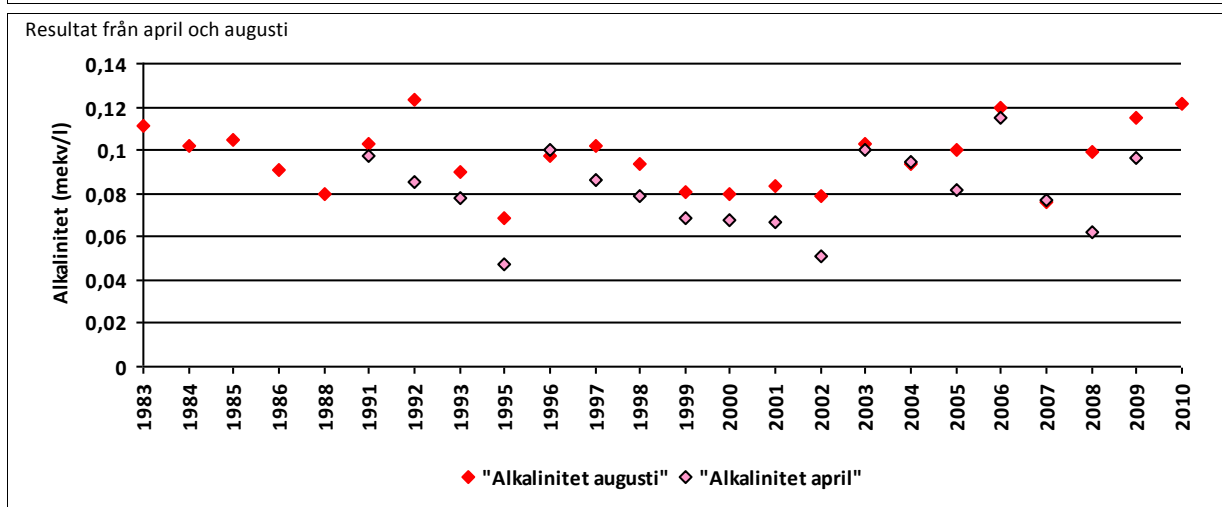
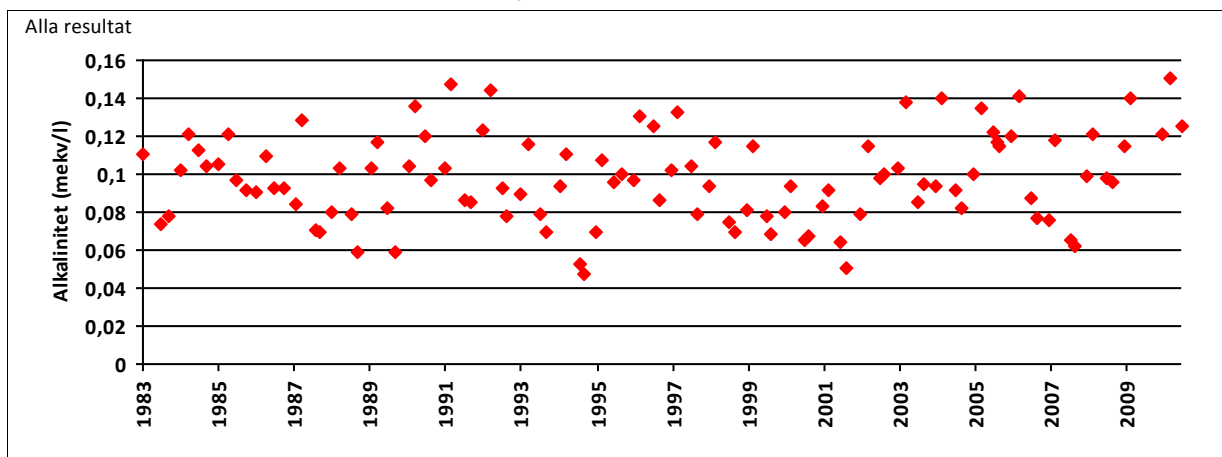
Period:	1983 - 2011	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)		27	3	1	9
Vår (april)		21	4	1	6
Sommar (juli, aug)		24	3	1	9
Höst (okt, nov)		27	2	1	4
Helår		108	3	1	9
Tre senaste augustimätningarna			2		

Värden anges i µg/l

Kommentar:

Fosfatfosforhalterna är relativt låga med små årstidsvariationer.

Kemiska förhållanden - Alkalinitet/Aciditet

Period:	1983 - 2011	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)		28	0,09	0,05	0,13
Vår (april)		21	0,08	0,05	0,12
Sommar (juli, aug)		24	0,10	0,07	0,12
Höst (okt, nov)		27	0,12	0,09	0,15
Helår		109	0,10	0,05	0,15

Tre senaste augustimätningarna

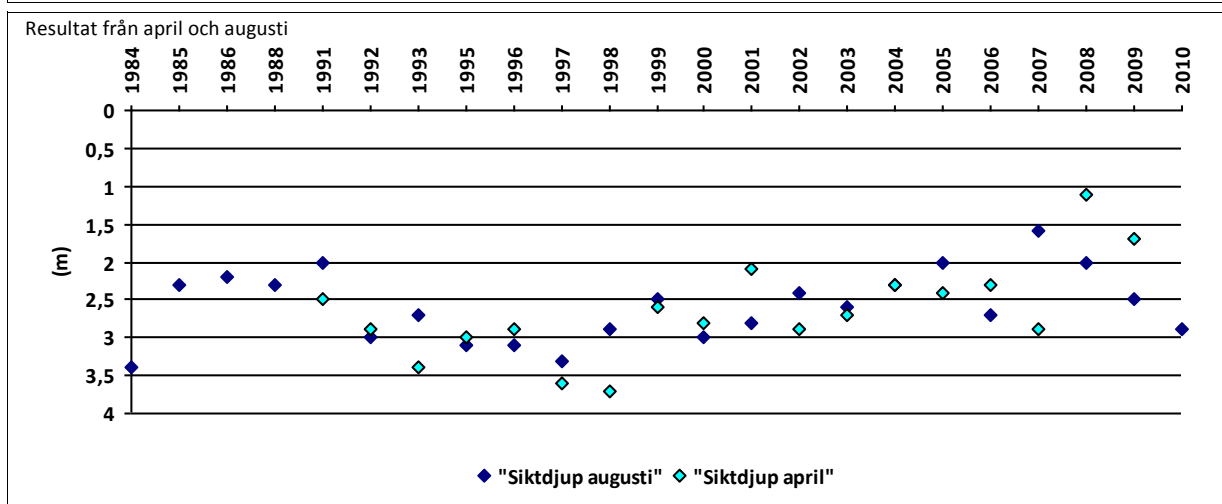
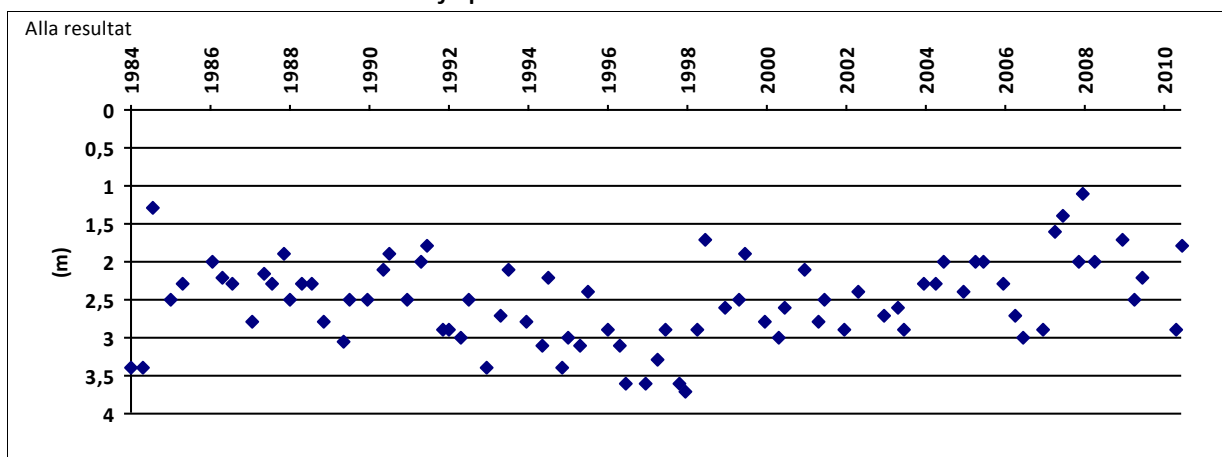
0,11

Värden anges i mekv/l

Kommentar:

Sjöns buffertförmåga är svag-god och relativt stabil. Ingen tydlig trend kan ses i tidsserien.

Kemiska förhållanden - Siktdjup

Period:	1984 - 2010	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)		6	2,8	1,9	3,6
Vår (april)		20	2,7	1,1	3,7
Sommar (juli, aug)		23	2,6	1,6	3,4
Höst (okt, nov)		24	2,3	1,3	3,6
Helår		82	2,5	1,1	3,7
Tre senaste augustimätningarna			2,5		

Värden anges i m och avser värde utan vattenkikare

Kommentar:

Siktdjupet i sjön kan med medelvärdet 2,5 m betecknas som måttligt. En viss tendens till minskande siktdjup kan ses i tidsserien.

Kemiska förhållanden - Färgtal

Alla resultat

Dataunderlag saknas

Resultat från april och augusti

Period:	-	Antal	Medel	Min	Max
---------	---	-------	-------	-----	-----

Vinter (feb, mars)

Vår (april)

Sommar (juli, aug)

Höst (okt, nov)

Helår

Tre senaste augustimätningarna

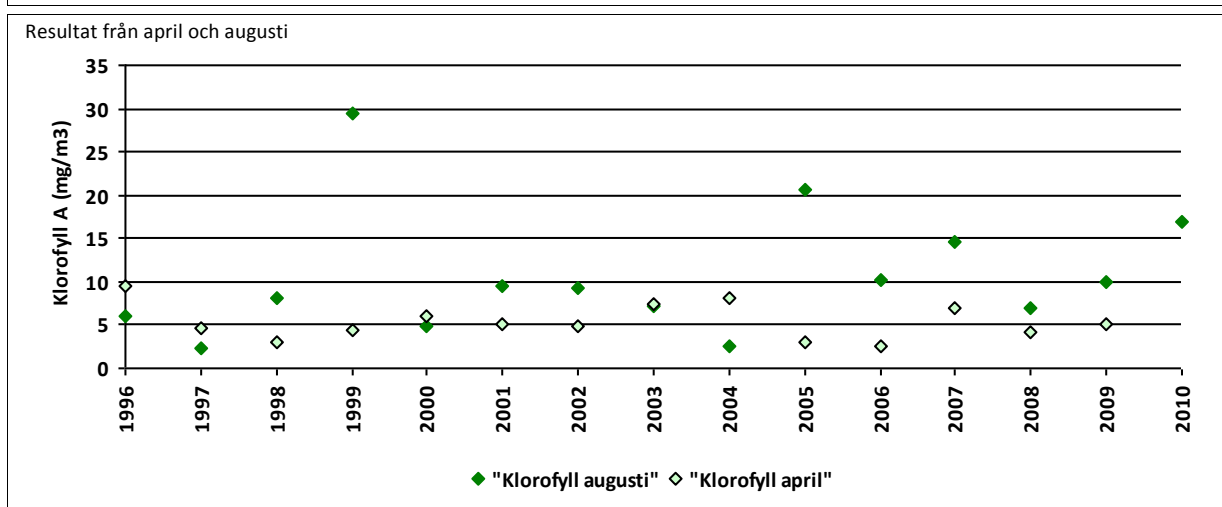
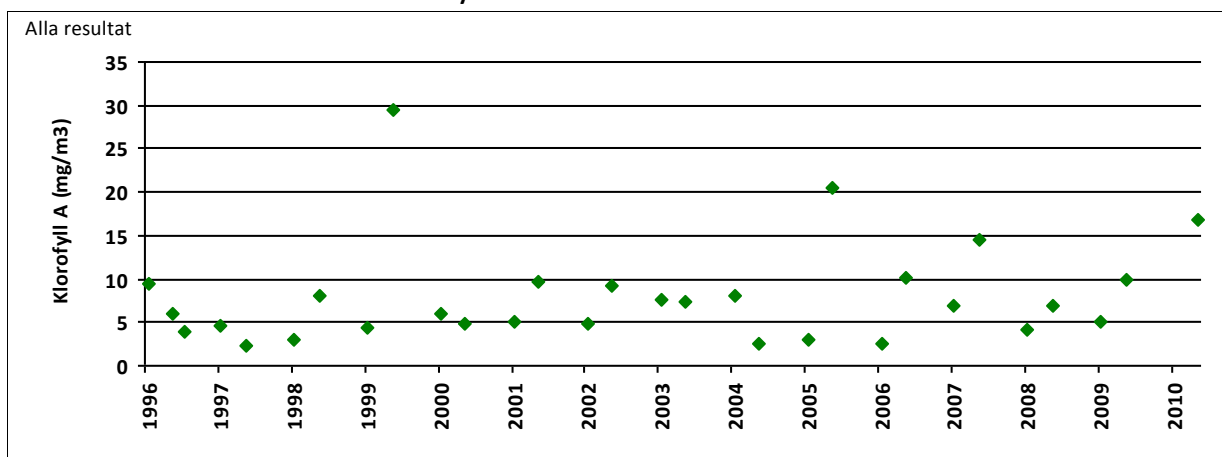
Värden anges i mgPt/l

Kommentar:

Färgtal mäts inte i Svanshalssjön. Vattenfärg mäts här som absorbans (filtrerat 420 nm/5cm). För tidsperioden 1983-2010 ligger medelvärdet på 0,11. En tydlig ökning kan ses över tiden.

Kemiska förhållanden - Klorofyll

Period:	1996 - 2010	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)					
Vår (april)		14	5,3	2,5	9,4
Sommar (juli, aug)		15	10,6	2,4	29,4
Höst (okt, nov)		1	3,8	3,8	3,8
Helår		30	7,9	2,4	29,4
Tre senaste augustimätningarna			11,2		

Värden anges i mg/m3

Kommentar:

Klorofyllhalterna i sjön är höga. Tendens till ökande halter kan ses i tidsserien.

Referenser, källor och mer information

Allmänna källor och kompletterande information

Uppgiftstyp

Arealer och markanvändning:

Datavärd

SMHI – SVAR

SMED

Vattenföringar och näringsbelastning:

SMHI - VattenWeb

Geologi:

SGU

Vattenkvalitetsstatus och MKN:

Vattenmyndigheterna

Skyddad natur:

Naturvårdsverket

Länsstyrelsen

Värdefull skog:

Skogsstyrelsen – Skogens pärlor

Vattenkemi, sediment, plankton och,
Bottenfauna:

SLU, nationell databas

Nätprovfisken:

SLU – databas NORS

Fornlämningar:

Riksantikvarieämbetet – Fornsök

Länk till mer information (länkar nås i databasläget "Rapportvy")

[länk till karttjänst](#)

[länk till data](#)

[länk till karttjänst](#)

[länk till karttjänst](#)

[länk till VISS](#)

[länk till karttjänst](#)

[länk till karttjänst](#)

[länk till karttjänst](#)

[länk till data](#)

[länk till databas](#)

[länk till karttjänst](#)

Referenser gällande Svanshalssjön

Collvin L. 1992. Länets referensvatten. Rapport, Miljöenheten, Länsstyrelsen i Kristianstads län.

Cronberg G. & Annadotter H. 2008. Undersökning av planktonsamhället i regionala referenssjöar i Skåne län, 1969-2007. Rapport 2008:19. Miljöavdelningen, Länsstyrelsen i Skåne län.

Ekologgruppen. 2003. Bottenfauna i Skåne 2002. Länsstyrelsen i Skåne, kalkningsuppföljning.

Grimvall A. och Nordgaard A. 2004. Sjöar och vattendrag i Skåne - går utvecklingen åt rätt håll? Statistisk utvärdering av vattenkvalitet och provtagningsprogram i Skåne län. 2004:1

Häger A. 2009. Kan en förändring i nederbörd vara en förklaring till den ökande vattenfärgen? Miljövetenskap, examensarbete 30 högskolepoäng, Lunds universitet.

Kahlén V. 2007. Varför blir skånska sjöar och vattendrag brunare? Rapport, Länsstyrelsen i Skåne län.

NORS Nationellt register för sjöprovfisken. 2011

Pirzadeh P. 2008. Blir vattnet i skånska sjöar och vattendrag allt brunare? Rapport 2008.1, Länsstyrelsen i Skåne län.